

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Людмила Борисова Илиева, СУ „Свети Климент Охридски

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

професионално направление: 2.1. Филология

научна специалност: Испански език (Лексикология на съвременния испански език)

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 94 от 25.11.2017г. и в интернет-страницата на Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра Романистика и Германистика към Факултет Филологически, като кандидат участва гл.ас. д-р Веселка Ангелова Ненкова от катедра Романистика и Германистика.

1. Общо представяне на получените материали

Предмет:

Със заповед № Р33-.646 от 15.02.2017г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски" (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология. (Лексикология на съвременния испански език), **обявен за нуждите на** катедра Романистика и Германистика към Факултет Филологически.

За участие в обявения конкурс е подала документи като единствен кандидат гл.ас. д-р Веселка Ангелова Ненкова от катедра Романистика и Германистика към Факултет Филологически на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

Представеният от гл.ас. д-р Веселка Ангелова Ненкова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи:

- Молба
- CV
- Диплома за магистър
- Диплома за доктор
- Списък на научните трудове

- Справка за специфичните изисквания на ФФ
- Анотация на материалите
- Декларация за оригиналност и достоверност
- Преписи и протоколи от КС, ФС, АС
- Държавен вестник с обявата на конкурса
- Удостоверение за трудов стаж
- Документи за учебната работа
- Документи за научно-изследователската работа
- Документи съобразно специфичните изисквания на ФФ
- Други документи

Кандидатката гл.ас. д-р Веселка Ангелова Ненкова е приложила общо 16. научни труда, сред които една монография и 15 статии. От статиите приемам за рецензиране посветените на превода на фразеологични единици 4 статии, тъй като, макар и свързани с темата на основния монографичен труд, представляват един по-различен поглед към явлението *фразеологична единица*. Почти всички от останалите статии отразяват етапи от развитието на научния интерес на кандидатката и върху тях стъпва монографията. Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва Лексикология и фразеология – 9, Превод на фразеология – 4, Фразеология и педагогика – 1, Цивилизация – 1.

По представените документи нямам коментар, те отговарят на изискванията на ФФ.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Гл. ас. д-р Веселка Ненкова е завършила бакалавърска степен във Факултета по начална и предучилищна педагогика на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ с втора специалност „Испански език и литература“, с което придобива квалификация педагог, учител по чужд език (испански). Има две магистърски степени - по преподаване на испански език на чужденци от Университета в гр. Валядолид и по професионален и институционален превод от същия университет. Била е редовен докторант в този университет и успешно е защитила докторска дисертация на тема *Fraseología contrastiva español-búlgaro: problemas de traducción*. От 2009 г. до момента е последователно хоноруван преподавател, асистент, главен асистент в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Изнасяла е лекции в Университета на Валядолид и Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“. Целият ѝ образователен, а впоследствие и професионален път съответства напълно на профила на конкурса.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Прави впечатление извънредно богатата учебно-педагогическа дейност на кандидатката - гл. ас. д-р Веселка Ненкова е разработила 7 лекционни курса в пет бакалавърски, три магистърски програми и една следдипломна квалификация. В бакалавърската степен преподава Морфосинтаксис на съвременния испански език, Испанска литература 2 част и Испаноамериканска литература (лекции и упражнения), както и Превод. В магистърските програми преподава Съпоставителна фразеология на испанския и българския език, Семантика, граматика и прагматика, както и Общ теоретичен курс – испанска граматика (лекции) и упражнения по испански език - бизнес, търговия и дипломация, Практикум (литературен, политически и научен превод), Испански език и Превод испански-български. В програмите за следдипломна квалификация на учители по чужди езици преподава Литература и Практически испански език.

Може да се каже, че този спектър от дисциплини покрива изцяло изискванията на конкурса.

Освен това кандидатката е автор на учебни материали – ръководства, сборници, учебни курсове и др. – публикувала е две книги и едно помагало по превод. Научен ръководител е на 10 дипломни работи в бакалавърски и магистърски програми, рецензент е на 8 дипломни работи в бакалавърски и магистърски програми, научен ръководител е на стажанти по програмата FARO (Испания),

Няма съмнение, че работата със студенти и докторанти е достатъчна за изискванията на конкурса.

Гл. ас. д-р Веселка Ненкова е участвала в общо 25 научни конгреси, конференции и кръгли маси, проведени в Испания, България, Мексико, Сърбия, Румъния, Унгария, Украйна, Куба, Франция и Италия, като някои от докладите, представени там, са прераснали в статии - за рецензиране са предложени 15 статии и приемам, че всички те имат научна значимост. Общо пет от статиите са публикувани в чуждестранни научни издания. Една от тях е публикувана на галисийски език в специализираното в областта на фразеологията реферирано научно списание *Cadernos de Fraseoloxía Galega*. Една от предложените статии, писана в съавторство, *Тълкуване на фразеологични единици от деца със специални образователни потребности*, е удостоена с първа награда за най-добре представен доклад на Международната конференция на младите учени – Пловдив, 2013 г. В съавторство са и още две от предложените статии - *La importancia de los conocimientos culturales y la competencia pragmática en la traducción de las unidades fraseológicas* и *The Sephardi Jews on the Balkans (Сефарадските евреи на Балканите)*.

Девет от статиите са на испански език, една на галисийски, една на английски и четири на български. Дванадесет са самостоятелни и три са писани в съавторство.

За участие в конкурса кандидатката представя на първо място монографията си *La manipulación creativa de las unidades fraseológicas en el lenguaje literario, periodístico y publicitario* (*Креативни манипулации на фразеологичните единици в литературния, журналистическия и рекламния език*). Тя обхваща 125 стр. и е съставена от увод, три глави и заключения. Основна цел на изследването, по думите на авторката, е да се определят механизмите, чрез които се променят фразеологичните единици в литературния, журналистическия и рекламния език, както и да се посочат търсените от авторите дискурсивни ефекти. От самото начало искам да подчертая, че става въпрос за приносно изследване, което е първото по рода си, посветено изцяло на модифицирането на фразеологизмите.

По дефиниция фразеологизмите представляват специфично изразно средство, което не допуска еднозначни решения във всички текстове, затова и различните автори определят различни граници на това понятие, което от своя страна води до съществуването на множество класификации на фразеологичните единици. В първа глава Веселка Ненкова си е поставила нелеката задача да представи основните от тях като показва предпочитание към тази на Корпас Пастор и ги дели на колокации, устойчиви словосъчетания и фразеологични изрази. Трябва да се отбележи, че проблемът с класификацията е общ и за испанската, и за българската фразеология и лексикология.

Втора глава е посветена на конкретния анализ на начините на модификация на фразеологичните единици, като авторката прави детайлен анализ на видовете модификации, разделяйки ги на формални – чрез лексикално заместване с всичките му разновидности, чрез добавяне на лексеми, чрез граматически модификации и чрез съкращаване на лексеми (от гледна точка на преводача това е много интересен проблем, както и модификацията чрез алюзия), т.е. вътрешноструктурни промени; втора група – външни модификации, т.е. външно контекстуални изменения, и трета – смесени модификации, които се наблюдават в структурата само на един фразеологизъм. Тази организация има своята логика, като анализът върви от общото към частното.

Трета глава е посветена на фразеологичните модификации в рекламата и тук виждаме как в рекламата на практика се прилагат техниките на креативното манипулиране, подробно развити в предишната глава, и се аргументира твърдението, че в рекламата въздействието е повече емоционално отколкото информативно и силата се съдържа не само в образа, но и в

думите, където манипулираните или модифицираните фразеологични единици могат да послужат като силно оръжие за въздействие.

Заклучението съдържа добре синтезираните изводи от изследването, основано на много богат емпиричен материал, ексцерпиран от съвременни текстове – литературни, журналистически и рекламни, което му дава и достоверност. Прави впечатление добросъвестното боравене с този материал с цел да се докаже как чрез модифициране на фразеологичните единици се постигат определени комуникативни цели.

Библиографията е богата както в теоретичен, така и в практически план от гледна точка на набрания материал.

Цялостното ми впечатление от монографията на гл.ас. д-р Веселка Ненкова е че това е един сериозен и необходим труд, разработен по начин, който оправдава напълно усилията и постига формулираните в увода цели. Изследването е приносно дори само поради факта, че е първо по рода си в българската испанистика и дава основа за изследвания на други автори, но също така и поради пряката му полза за обучението по испански и за практическата преводаческа дейност. Може да се каже, че то доказва и доразвива с нови средства вече съществуващи научни проблеми, като обобщава постигнатото от други изследователи и дава свое успешно тълкуване.

Както отбелязах по-горе, приемам за рецензиране четирите статии, свързани с темата на монографичния труд, но разглеждащи проблема за фразеологичните единици от гледна точка на теорията и практиката на превода. Това са „Equivalencias en la traducción de las unidades fraseológicas”, *Юбилейни Паисиеви четения*, Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, том 49, кн. 1. Сб.Б, 2011, 302-314 (на испански); „Преводът на деавтоматизирани фразеологични единици”, *Теория и практика на превода. Théorie et pratique de la traduction*. Сборник в памет на Даниела Петрова, Велико Търново: Фабер, 2012, 181-189; “La importancia de los conocimientos culturales y la competencia pragmática en la traducción de las unidades fraseológicas”, *Actualizaciones en Comunicación Social II*, Centro de Lingüística Aplicada: Santiago de Cuba, 2013, 576-589, (в съавторство с Елена Гетова, също на испански) и "Sobre la traducción paremiológica. Análisis contrastivo español-búlgaro", *Colindancias*, № 4, Timisoara: Editura Universităţii de Vest din Timișoara, 2013, 59-68, ISSN: 2067-9092 (на испански).

Четирите статии са обединени от приложения принцип на съпоставителен анализ, като последователно се разглеждат техниките и стратегиите, които преводачите използват за предаване на смисъла. Въз основа на това се посочват различните фразеологични съответствия, пълни или частични, или

липсата на такива. В резултат на задълбочен анализ са представени отклонения от оригиналното значение, които могат да се дължат на субективната интерпретация на преводача – нещо присъщо на всеки превод и неизбежно при един творчески подход. Същевременно авторката се спира на грешките, допуснати при превода на конкретните фразеологични единици, което безспорно е приносен момент за преподаването както на превод, така и на практически испански език.

Лично за мен интерес представляваше взаимозависимостта между обща култура – извънезикови знания, обхващащи национални, културни и географски особености, и постигането на адекватни еквиваленти при превода на фразеологичните единици, тъй като това изисква от преводача да създаде нов контекст, разбираем за адресата – читателя на превода. Всъщност преводът на култура с цялото многообразие на това понятие винаги е бил най-голямото предизвикателство за преводача, съответно и най-честата причина за провал. Приноси за преводаческата практика са както направеният анализ, така и изводите, насочващи преводача към правилен избор на техника и стратегия.

4. Оценка на личния принос на кандидата/-ите

Смятам, че личният принос на авторката във всички публикации – монографичен труд и статии - е въвн от съмнение, включително и в писаните в съавторство.

5. Критични забележки и препоръки

Принципни критични забележки към представените от кандидатката материали за рецензиране нямам. Бих направила препоръка, имайки предвид заявения чрез множество публикации интерес към превода, в случай, че реши да продължи да се занимава с фразеологичните единици, да ориентира работата си в една несъмнено полезна както за превода, така и за преподаването на чужди езици насока, а именно откриването на българските им еквиваленти. От подобен инвентар би имало конкретна практическа полза и би се запълнила една празнина в българската испанистика.

6. Лични впечатления

Познавам гл.ас. д-р Веселка Ненкова от няколко участия в национални и международни конференции в страната и в чужбина и мога категорично да потвърдя, че навсякъде изявиите ѝ са били посрещани с интерес и уважение към компетентността и професионализма ѝ, както и с нескрита лична симпатия към отличната подготовка и скромността, с която я представя.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл.ас. д-р Веселка Ангелова Ненкова **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС ‘доктор’. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на гл.ас. д-р Веселка Ненкова **е несъмнена**.

Постигнатите от гл.ас. д-р Веселка Ненкова резултати в учебната и научно-изследователската дейност, **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Факултет Филологически, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултет Филологически за избор на гл.ас. д-р Веселка Ненкова на академичната длъжност ‘доцент’/’професор’ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 2.1. Филология Научна специалност: Испански език (Лексикология на съвременния испански език).

12.04. 2017 г.

Рецензент:

проф. д-р Людмила Илиева